

OTSUS

04.02.2025 nr 7-10/2025-004

Elering AS elektrisüsteemi bilansi tagamise (tasakaalustamise) eeskirjade muudatuste kooskõlastamise kohta

1. Haldusmenetluse alustamine

1.1 Elektrisüsteemi bilansi tagamise (tasakaalustamise) eeskirjade muudatuste kooskõlastamist puudutavad õiguslikud alused

Elektrituruseaduse (edaspidi ELTS) § 93 lõige 6 punkti 1 kohaselt kontrollib Konkurentsiamet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/943 ning selle alusel kehtestatud komisjoni määrustes sätestatud tingimuste täitmist.

ELTS § 39 lõige 1 punkti 3¹ kohaselt süsteemihaldur koostab ja pärast Konkurentsiametiga kooskõlastamist avaldab oma veebilehel süsteemi tunnisese reguleerimise põhimõtted, piiriüleste võimsuste jaotuskava ning ülekoormuse juhtimise põhimõtted, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/943 ning komisjoni määruses (EL) 2015/1222 sätestatud ülekoormuse juhtimise põhimõtetest.

ELTS § 38 lõike 2 kohaselt on süsteemihalduriks põhivõrguettevõtja. Eesti Vabariigi territooriumil on põhivõrguettevõtjaks Elering AS.

ELTS § 93 lõige 6 punkti 6 kohaselt Konkurentsiamet väljastab ELTS-is sätestatud juhul kooskõlastamise otsuseid.

1.2 Tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna loomise raamistiku ettepaneku kooskõlastamist puudutavad õiguslikud alused

Euroopa Komisjoni Määrusega (EL) 2017/2195 kehtestati elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskiri (edaspidi ka EBGL või EBGL määrus)¹.

EBGL artikkel 25 sätestab nõuded Euroopa keskkonnas kasutatavate tasakaalustamisenergia standardtoodete kohta.

EBGL artikkel 25 lõike 1 kohaselt töötatakse tasakaalustamisenergia standardtooted välja osana Euroopa keskkonna rakendamisraamistike ettepanekust vastavalt artiklitele 19–21. Pärast iga rakendusraamistiku heakskiitmist ja hiljemalt siis, kui põhivõrguettevõtja kasutab vastavat Euroopa keskkonda, peab põhivõrguettevõtja kasutama üksnes tasakaalustamisenergia standardtooteid või põhjendatud juhtudel eritooteid, et säilitada süsteemi tasakaal kooskõlas määruse (EL) 2017/1485 artiklitega 127, 157 ja 160.

EBGL artikkel 20 sätestab nõuded käsitsi käivitamisega sageduse taastamise reservidest (ingl

¹ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02017R2195-20220619>

manual frequency restoration reserves ehk mFRR) pärineva tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna (MARI) rakendamisraamistiku (sh rakendamisraamistikus määratletava standardtoote) kohta.

EBGL artikkel 21 sätestab nõuded automaatse käivitamisega sageduse taastamise reservidest (ingl *automatic frequency restoration reserves* ehk aFRR) pärineva tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna (PICASSO) rakendamisraamistiku (sh rakendamisraamistikus määratletava standardtoote) kohta.

EBGL artikkel 5 lõige 2 punkti a kohaselt peab Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (ACER) heaks kiitma ettepanekud EBGL artikkel 20 lõike 2 ja artikkel 21 lõike 1 kohaste Euroopa keskkonna loomise raamistike (sh rakendamisraamistikus määratletud standardtooted) osas.

ACER on otsusega 14-2022² heaks kiitnud kõikide põhivõrguettevõtjate ettepaneku sageduse taastamise reservidest käsitsi käivitamise teel saadava tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna rakendamisraamistiku (mFRR rakendusraamistik)³, mille artikkel 7 sisaldab määratlust mFRR energia standardtoote kohta.

ACER on otsusega 15-2022⁴ heaks kiitnud kõikide põhivõrguettevõtjate ettepaneku sageduse taastamise reservidest automaatselt käivitamise teel saadava tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna rakendusraamistiku (aFRR rakendusraamistik)⁵, mille artikkel 7 sisaldab määratlust aFRR energia standardtoote kohta.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 14 lõike 1 kohaselt esitatakse haldusmenetluse algatamiseks haldusorganile vabas vormis avaldus (edaspidi taotlus).

2 Menetlusosaline

Elering AS, aadress Kadaka tee 42, 12915 Tallinn; registrikood 11022625; e-post info@elering.ee.

3 Asjaolud ja menetluse käik

07.01.2025 esitas Elering AS (edaspidi Elering) Konkurentsiametile taotluse elektrisüsteemi bilansi tagamise (tasakaalustamise) eeskirjade (edaspidi Eeskirjad) muudatuste kooskõlastamiseks.

Elering tõi taotluses välja, et Eeskirjad kajastavad muutusi, mis toimuvad elektrisüsteemi tasakaalustamisel alates Eesti elektrisüsteemi ühinemisest Mandri-Euroopa sagedusalaga 09.02.2025. Täiendavalt on Eeskirjades muudetud Eleringile kuuluvate ressursside, Kiisa

²Kättesaadav:

<https://acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions/ACER%20Decision%2014-2022%20on%20the%20Amendment%20of%20the%20mFRRIF.pdf>

³Kättesaadav:

https://acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions_annex/ACER%20Decision%2014-2022%20on%20the%20Amendment%20of%20the%20mFRRIF%20-%20Annex%20II.pdf

⁴Kättesaadav:

<https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions/ACER%20Decision%2015-2022%20on%20the%20Amendment%20of%20the%20aFRRIF.pdf>

⁵Kättesaadav:

https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions_annex/ACER%20Decision%2015-2022%20on%20the%20Amendment%20of%20the%20aFRRIF%20-%20Annex%20II.pdf

avariireservelektrijaama (edaspidi ka Kiisa AREJ) ja koormuspankade (kokkuvõtvalt ka Kiisa kompleks) hinnastamist elektrisüsteemi tasakaalustamisel. Samuti on Eeskirjadesse lisatud punkt, mille alusel olukorras, kus olulise ülekandeliini või seadme rikke korral tuleb pikemaajaliselt sagedusreserve kasutada vastukaubanduseks ja piisavate reserve olemasolu järgmise häiringu jaoks ei ole tagatud, võib Elering vajaminevat energiat osta ka päevasiseselt turult, vabastamaks käivitatud reserve.

20.01.2025 toimus virtuaalkohtumine Konkurentsiameti ja Eleringi esindajate vahel, kus Konkurentsiamet palus Eleringil viia Eeskirjade osas läbi avalik konsultatsioon.

20.01.2025 kuni 27.01.2025 viis Elering Eeskirjade osas läbi avaliku konsultatsiooni⁶.

27.01.2025 esitas Konkurentsiamet Eleringile tagasiside ja muudatusettepanekud Eeskirjade osas.

29.01.2025 esitas Konkurentsiamet Eleringile täiendava päringu seoses Eeskirjade punktiga, mis lubaks ülekandeliini või seadme pikemaajalise rikke korral Eleringil vajaminevat tasakaalustamisenergiat osta päevasiseselt turult.

31.01.2025 esitas Elering Konkurentsiametile uue taotluse Eeskirjade muudatuste kooskõlastamiseks, sh vastuse Konkurentsiameti päringutele ja muudatusettepanekutele. Lisaks esitas Elering ametile koos Eeskirjade muudatuste kooskõlastamise taotlusega ka avaliku konsultatsiooni raames laekunud ettepanekud ning Eleringi poolt koostatud vastused turuosaliste käest laekunud tagasisidele.

4 Konkurentsiameti hinnang kooskõlastamiseks esitatud Eeskirjade muudatuste osas

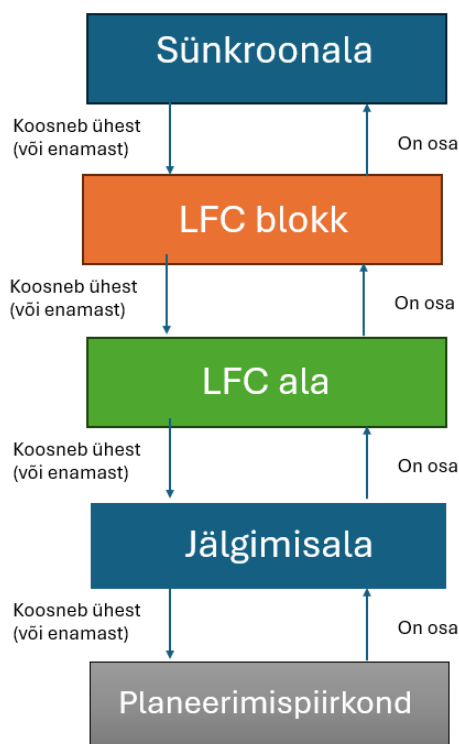
Konkurentsiamet töötas Eleringi poolt esitatud taotluse Eeskirjade muudatuste osas läbi ning leiab, et see on põhjendatud ja kuulub rahuldamisele. Alljärgnevalt on välja toodud olulisemad ning konsultatsiooni käigus diskussiooni tekitanud Eeskirjade muudatused:

1. Elering tegi ettepaneku täiendada Eeskirjade punkti 2 järgmise sõnastusega:

2. Bilansi tagamise üldpõhimõtted

Käesolevad elektrisüsteemi bilansi tagamise (tasakaalustamise) eeskirjad on koostatud lähtuvalt eeldusest, et Eesti elektrisüsteem toimib osana Mandri-Euroopa sagedusalast ning elektrisüsteemi bilansi tagamine toimub vastavalt SAFA'le. Eesti elektrisüsteemi sageduse hoidmise ja bilansi tagamise eest vastutab Eesti süsteemihaldur koostöös teiste CE SA süsteemihalduritega vastavalt SOGL meetodikatele. Struktuuriliselt on Eesti elektrisüsteem omaette Eesti LFC alana osa Balti LFC blokist, mis on omakorda osa CE SA sünkroonlast.

⁶ <https://elering.ee/node/2262>

Joonis 1. CE SA sageduse juhtimise struktuur

Alates 09.10.2024 rakendas Elering mFRR juhtimise üleeuroopalise mFRR platvormiga MARI, mis koondab kõigi liitunud bilansipiirkondade mFRR energiapakkumised ühisesse pakkumiste nimekirja ning teeb mFRR aktiveerimise nõudluste optimeerimise arvestades vabasid ülekandevõimsusi liitunud koormuse-sageduse LFC alade vahel. MARI platvormis on iga Balti elektrisüsteem eraldi LFC ala ning iga süsteemihaldur juhib oma LFC ala. Elering esitab Eesti elektrisüsteemi tasakaalustamiseks Eesti LFC ala nõudluse MARI platvormi, mis leiab optimaalsed pakkumised, mida aktiveerida Eesti LFC ala tasakaalustamiseks. Elering kasutab bilansijuhtimisel mFRR pikemaajalise eabilansi tasakaalustamiseks ning aFRR vabastamiseks.

Elering võtab alates ühinemisest Mandri-Euroopa sagedusalaga kasutusele aFRR reguleerimistoote, mida kasutatakse süsteemi eabilansi automaatseks nulli juhtimiseks. aFRR juhtimissüsteem monitoorib süsteemi sagedust ja eabilanssi püsivalt ligi reaalajas, mille alusel leitakse süsteemi tasakaalustamiseks vajalik aFRR kogus. See tähendab, et süsteemi eabilanss juhitakse nulli reaalajas tunnise eabilanssienergia nulli juhtimise asemel. mFRR võimsusi aktiveeritakse aFRR vabastamiseks või pikemaajaliste eabilansside katmiseks (näiteks elektrijaama rike).

2025. aastal peale ühinemist Mandri-Euroopa sagedusalaga rakendab Elering aFRR juhtimises üleeuroopalise aFRR platvormi PICASSO, mis koondab kõigi bilansipiirkondade aFRR energiapakkumised ühisesse pakkumiste nimekirja ning teeb aFRR aktiveerimiste nõudluste optimeerimise arvestades vabasid ülekandevõimsusi liitunud bilansipiirkondade vahel.

Elering võtab alates ühinemisest Mandri-Euroopa sagedusalaga kasutusele FCR. Antud reservitüübi eesmärgiks on esmane reageerimine sünkroonalaülestele eabilanssidele. FCR on täielikult automaatne ning selle käivitamine toimub vastavalt sagedushälbele.

Konkurentsiamet on seisukohal, et punkti 2 muutmine Eeskirjades on põhjendatud ja vajalik, ajakohastamaks Eeskirjades bilansi tagamisega ja sageduse juhtimisega seotud printsiipe

Mandri-Euroopa sünkroonallas talitlemiseks.

2. Elering tegi ettepaneku eemaldada Eeskirjade punktist 3 mFRR ja aFRR pakkumiste tingimused ja standardtoodete kirjeldused ning muuta vastavat punkti järgmise pealkirja ja sõnastusega:

3. Reguleerimisvõimsuse varud ja nende kasutamine bilansi tagamiseks

Vastavalt SAFA nõuetele tuleb tagada ette nähtud mahus sageduse hoidmise reservide olemasolu ning minimaalne sageduse taastamise reservide maht. Selle tagamiseks korraldab Elering koostöös teiste Balti süsteemihalduritega alates ühinemisest Mandri-Euroopa sagedusalaga reguleerimisvõimsuse turgu.

Balti süsteemihaldurid maksavad reguleerimisvõimsuse turul edukatele pakkujatele selle eest, et nad reserveerivad oma varasid reguleerimisenergia pakkumiseks. Reguleerimisvõimsuse turg toimub üks päev enne elektrienergia päev-ette turgu. FCR reguleerimisteenusel ei järgne võimsusturule energiaturgu ning edukas FCR reguleerimisteenust pakkuja peab FCR teenust pakkuma vastavalt oksjoni tulemustele. FRR hankimise korral järgneb reguleerimisvõimsuste turule reguleerimisenergia turg, millel osalemine on edukate FRR reguleerimisvõimsuse pakkujate jaoks kohustuslik.

Eesti reguleerimisteenuse pakkujate poolt tehtud reguleerimisenergia pakkumised kogutakse Eleringi poolt kokku pakkumiste üldnimekirja, mis edastatakse MARI ja PICASSO platvormidele, kus koostatakse ühine pakkumiste üldnimekiri. Reguleerimisenergia pakkumisi saab teha nii üles- kui ka allareguleerimiseks. Lisaks võib Elering Eesti pakkumiste nimekirjas olevaid reguleerimisenergia pakkumisi ka enne Põhjamaade MARI platvormiga liitumisele vahendada Soome elektrisüsteemi süsteemihaldurile ning Soome süsteemihaldur vahendab oma vastutuspiirkonnast tulnud reguleerimisenergia pakkumisi Eleringile. Seda eeldusel, et vahendamine ei kujuta ohtu reserve edastavale elektrisüsteemile ning reserve saaval süsteemihalduril pole ligipääsu piisaval hulgal kohalikele reservidele või ülepiirilistele reservidele läbi reguleerimisplatvormide.

Reguleerimisenergia pakkumiste tegemine on turuosalistele vabatahtlik, v.a. juhul kui pakkuja on olnud vastava tootega edukas reguleerimisvõimsuse turul. Eesti turuosaliste poolsete pakkumiste tegemise eelduseks on Eleringiga kahepoolse lepingu sõlmimine, kus on kindlaks määratud pakkumiste tegemise protseduur ja tingimused.

Konkurentsiamet on seisukohal, et punkti 3 muutmine Eeskirjades on põhjendatud ja vajalik, et Eeskirjades kirjeldatud reguleerimisvõimsuse ja bilansi tagamisega seotud põhimõtted oleksid vastavuses Mandri-Euroopa sünkroonallas talitlemise nõuetega ning lisaks võimaldaksid Eleringil täita funktsioone seoses PICASSO keskkonnaga. Lisaks on Konkurentsiamet seisukohal, et mFRR ja aFRR standardtoodete kirjelduste eemaldamine Eeskirjadest on põhjendatud, kuna nimetatud standardtoodet on sätestatud ACER-i poolt heaks kiidetud mFRR ja aFRR rakendusraamistik.

3. Elering tegi ettepaneku muuta Eeskirjade punkti 5 järgmise sõnastusega ja punkti numbriga:

4. Kiisa kompleksi reservvõimsuste kasutamisest

Kiisa kompleksi moodustavad Kiisa AREJ 1 (võimsusega 110 MW), Kiisa AREJ 2 (võimsusega 140 MW) ja Kiisa koormuspangad (võimsusega 40 MW). Kiisa AREJ-d pakuvad mFRR reguleerimisvõimsust ülesse ja Kiisa koormuspangad mFRR reguleerimisvõimsust alla.

Kiisa kompleksi käivitamisel bilansi tagamiseks arvestatakse Eleringi poolt järgnevate

asjaoludega:

- Kiisa kompleksi, kui süsteemihalduri omanduses olevaid seadmeid, käivitatakse mFRR energiaturul ühise pakkumiste üldnimekirjas vastavalt hinnale;
- Kiisa kompleksi seadmete, kui süsteemihalduri omanduses olevate seadmete, energiahind reguleerimisturul peab andma selge signaali, et tegemist on reservvõimsustega, mida käivitatakse reeglina viimases järjekorras;
- Kiisa avariielektrijaamad osalevad Balti-ülesel võimsusturul süsteemihalduri nõudlust vähendava ressursina ehk sellest lähtuvalt peavad järgima võimsusturu reegleid.

Kiisa kompleksi reservvõimsuste aktiveerimine toimub hinnaastmete kaupa.

Kiisa AREJ-de hinnaastmed ülesse reguleerimisel:

Astme nr.	Hind, EUR/MWh	Kogus, MW
1	1000	50
2	2000	50
3	3000	50
4	4000	50
5	5000	50

Kiisa AREJ-de hinnaastmed alla reguleerimisel:

Astme nr.	Hind, EUR/MWh	Kogus, MW
2	- 2000	10
3	- 3000	10
4	- 4000	10
5	- 5000	10

Konkurentsiamet märgib, et Kiisa AREJ ja koormuspangad on Eleringile kuuluvad ressursid. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/944 (edaspidi Direktiiv)⁷ artikkel 66 lõige 6 sätestab järgneva erandi:

Erandina artikli 40 lõikest 4 võivad Eesti, Läti ja Leedu põhivõrguettevõtjad tugineda tasakaalustamisteenustele, mida osutavad riigisisised elektrisalvestite pakkujad, põhivõrguettevõtjatega seotud ettevõtjad ja muud põhivõrguettevõtjatele kuuluvad üksused.

Erandina artikli 54 lõikest 2 võivad Eesti, Läti ja Leedu lubada oma põhivõrguettevõtjatel ja põhivõrguettevõtjatega seotud ettevõtjatel omada, arendada, hallata ja käitada energiasalvestusüksusi ilma avatud, läbipaistva ja mittediskrimineeriva pakkumismenetluseta ning lubada sellistel energiasalvestusüksustel osta või müüa elektrienergiat

⁷ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:02019L0944-20240716>

tasakaalustamisturgudel.

Esimeses ja teises lõigus osutatud erandeid kohaldatakse kuni kolm aastat pärast Eesti, Läti ja Leedu ühinemist Mandri-Euroopa sünkroonalaga. Kui see on vajalik varustuskindluse säilitamiseks, võib komisjon esialgset kolmeaastast perioodi pikendada kuni viie aasta võrra.

Elering on põhjendanud Kiisa AREJ hinnastamispehimoetete muudatusi Eeskirjades järgnevalt:

Kiisa AREJ eelnev hinnastamise pehimoete oli seotud asjaoluga, et Kiisa AREJ mFRR pakkumised oleks suunatud MARI platvormil ainult otsekäivituse reservina ehk alles siis, kui planeeritud käivituse käigus ei olnud turul piisavalt reserve. Otsekäivituse käigus rakendub otsekäivituse hind ainult otsekäivituse mahule ehk Kiisa käivitamine ei mõjutanud planeeritud käivituse käigus kasutatud reservide eest makstavat hinda.

Veebruarist 2025 rakenduvate Balti võimsusturu reeglite kohaselt on kõigil võimsusturul edukaks osutunud pakkujatel (sh Kiisa AREJ) kohustus teha nii planeeritud ja otsekäivituse pakkumine MARI mFRR platvormile. See tähendab, et Kiisa AREJ pakkumised on ka planeeritud käivituse pakkumiste nimekirjas ning Kiisa käivitamisel viimasena rakendub Kiisa hind kogu vastavas turuajaühikus käivitatud mFRR mahule (mitte ainult Kiisa mahule). Elering näeb siin riski, säilitades varasemad Kiisa AREJ hinnatasemed, siis Kiisa planeeritud käivituse raames tekib mFRR energiale põhjendamatu kõrge hind, mis ei pruugi väljendada reservide puudujääki ja samas tooks kaasa ebavajaliku kulu ühiskonnale.

Eleringi poolt välja pakutud Kiisa AREJ mFRR energia hinnastamise metoodika väikseima maksumusega aste nii üles kui alla suunas on kõrgema hinnaga, kui senini Baltikumis MARI platvormile esitatud pakkumus. (Erandid on Balti piirkonna MARI platvormi ajaloo kõige esimene turuühik, kus tehnilistel põhjustel jõudis platvormile mõlemas suunas üks kallim pakkumus hinnaga 3000€/MWh üles ja -3000€/MWh alla suunas). Uus hinnastamise pehimoete on vastavuses päev-ette energiaturu maksimaalse hinnaga. Sellest lähtuvalt on Kiisa AREJ viimane aste hinnaga 5000 EUR/MWh mõistlikul määral kõrgem kui päev-ette turu maksimaalne hind (4000 EUR/MWh).

Lähtudes eeltoodust, Eeskirjade punkt 4 sätestab Kiisa AREJ ja koormuspankade hinnatasemed üles- ja alla reguleerimisel ning sealhulgas, et ülesreguleerimisel käivitatakse Kiisa AREJ puhul esimesed 50 MW hinna 1000 €/MWh juures ning koormatakse üles täiendavalt vastavalt Eeskirjade punktis 4 ja ülaltoodud tabelite astmetele ja hinnatasemetele. Allareguleerimisel käivitatakse Kiisa koormuspanka esimesed 10 MW hinna -2000 €/MWh juures ning tõstetakse tarbimisvõimsust täiendavalt vastavale Eeskirjade punktis 4 ja ülaltoodud tabelite astmetele ja hinnatasemetele. Eeskirjade muudatused seoses Kiisa AREJ-de hinnastamisega näevad ette järgmised muudatused:

- a. Kiisa AREJ ülesreguleerimisel on astme nr 4 hinnaks 4000 €/MWh, varasema 5000 €/MWh asemel ning astme nr 5 hinnaks 5000 €/MWh, varasema 15 000 €/MWh asemel.
- b. Kiisa AREJ allareguleerimisel on astme nr 4 hinnaks -4000 €/MWh, varasema -5000 €/MWh asemel ning astme nr 5 hinnaks -5000 €/MWh, varasema -15 000 €/MWh asemel.

Konkurentsiamet on analüüsinud Balti tasakaalustamisturu ajaloolisi hindasid enne MARI keskkonnaga ühinemist perioodil 01.01.2021 kuni 30.09.2024. Analüüsi tulemuste põhjal on eelnimetatud perioodil ülesreguleerimisel turuhinna esinemine üle 1000 €/MWh kohta olnud erakordselt harv, vaid 0,24% kogu vastava perioodi tundidest, sealjuures maksimaalne hind on olnud 3250,50 €/MWh kohta. Allareguleerimisel ei ole vastaval perioodil hind langenud -2000 €/MWh-ni ning minimaalne hind on olnud -321,00 €/MWh kohta.

Pärast MARI keskkonnaga ühinemist, perioodil 09.10.2024 kuni 03.02.2025 on

tasakaalustamisturul ülesreguleerimise ja allareguleerimise maksimaalne hind olnud 853,07 €/MWh kohta ja minimaalne hind -299 €/MWh kohta ning vastaval perioodil ei ole Kiisa AREJ-d bilansi tagamiseks kasutatud.⁸

Vastavalt Eleringi andmetele on Kiisa AREJ-d viimase viie aasta jooksul käivitatud järgmiselt:

- 2020. aastal 81 tundi;
- 2021. aastal 29 tundi;
- 2022. aastal 14 tundi;
- 2023. aastal 22 tundi;
- 2024. aastal 0 tundi.

Toodud andmed on kahe Kiisa AREJ summeeritud töötamise tunnid. Käivituse põhjused on kas vastukaubandus või naabersüsteemihaldurite vajadus. Bilansi tagamiseks on Kiisa AREJ-d viimati käivitatud 2020. aastal kokku ca 2,5 tundi.

Lähtudes eeltoodust, on Konkurentsiamet seisukohal, et Kiisa kompleksi (Kiisa AREJ ja Kiisa koormuspangad) reservvõimsuste kasutamine ei ole vastuolus Direktiivi artikkel 66 lõikega 6, mis võimaldab erandina Balti riikide põhivõrguettevõtjatel tugineda tasakaalustamisteenustele, mida osutavad põhivõrguettevõtjatele kuuluvad üksused. Lisaks, Eeskirjades sätestatud hinnatasemed pakuvad tasakaalu reservide pakkumiste ning võimaliku kõrge tasakaalustamishinna vahel, mis võib avaldada mõju bilansihalduritele. Hinna 1000 €/MWh puhul võib eeltoodud statistika põhjal harval juhul juhtuda, et esimesed 50 MW Kiisa reservvõimsuste kompleksist käivitatakse enne kui viimane turuosaliste poolt tehtud pakkumine, aga selliseks hetkeks on välja kujunenud olukord, kus reservide pakkumised on suures osas ära kasutatud ja vajadus tasakaalustamise energia järele on suur. Võttes arvesse, et maksimaalne võimalik hind MARI platvormil on 15 000 €/MWh kohta⁹, tagab Kiisa kompleksi reservvõimsuste aktiveerimine Eeskirjades sätestatud hinnastamismehhanismi alusel (sh hinnatasemete 4 ja 5 muutmine) Balti turuosalistele teatud osas kaitse potentsiaalsete ülikõrgete energia tasakaalustamisturu hindade eest, andes sealjuures turule signaali, et tegemist on reservvõimsustega, mida käivitatakse tasakaalustamisturul reeglina reservvõimsuste nappuse olukorras.

5. Kokkuvõte

Konkurentsiamet töötas läbi Eleringi poolt 31.01.2025 kooskõlastamiseks esitatud Eeskirjade muudatused ning on seisukohal, et nimetatud dokument arvestab kehtivast seadusandlusest tulenevate alustega, sh ELTS § 39 lõige 1 punktiga 3¹, ning ei ole vastuolus Direktiivist ja EBGL-ist tulenevate alustega.

ELTS § 93 lõige 6 punkti 6 kohaselt Konkurentsiamet väljastab ELTS-is sätestatud juhul kooskõlastamise otsuseid.

Arvestades eeltoodut ja tuginedes ELTS § 39 lõige 1 punktile 3¹ ja § 93 lõige 6 punktile 6

⁸<https://transparency.entsoe.eu/balancing/r3/pricesOfActivatedBalancingEnergy/show>

⁹Artikkel 4 lõige 3:

https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions_annex/ACER_Decision_09-2024_Pricing-Annex_I.pdf

otsustan:

kooskõlastada Elering AS poolt 31.01.2025 Konkurentsiametile esitatud Elering AS elektrisüsteemi bilansi tagamise (tasakaalustamise) eeskirjade muudatused täies ulatuses vastavalt käesoleva otsuse lisale

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on õigus otsuse või selle osa tühistamiseks esitada 30 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Lisa: Elektrisüsteemi bilansi tagamise (tasakaalustamise) eeskirjad